Година II ЦЕТИЊЕ: 24 марта 1943 Број 103

ГЛАС ЦРНОГОРЕ

Излази СРИЈЕДОМ и НЕДЈЕЉОМ. — Уредништво и администрација Његошева Бр. 7 — Рукописа се не враћају. — Телефон Уредништва број 64 — Претплата: мјесечно Lit. 8·—; — Појединог броја Lit. 1.

23 MARTA

23 marta 1919 godine osnovani su u Italiji prvi „Fasi". To su bile borbene ćelije, koje su nastupile oružjem u ruci protiv crvene zaraze, koju su plaćeni agenti zlikovačkih internacionalnih organizacija vršili u drugorazrednim masama. Odlučna akcija zdravih nacionalnih snaga italijanskog naroda, odupri se krvju i žrtvama svoje istinske vjere sazidala granitnu fašističku stranku, koja je podigla do kulta Otadžbinu i Državu, čemu se svaka aktivnost pojedinca i zajednice, mora besprikorno podrediti.

Oni isti ljudi, koji su se dali u početku zavesti od krvoločnih komunističkih ideja, uvidjeli su dcevije da je staranje fašističke stranke i novoosnovanih organizacija, vodilo računa najprije o ljima, nastojeći svim silama da im poboljša uslove života i da im pruži dobru egzistenciju i sigurnu naknadnoći da osiguraju svoju starost, kad ih snage za dalji rad izdadu.

Radnik je dobio, kao i činovnik, penziju, a tokom svoje djelatnosti ima za slučaj bolesti, otvorena vrata u svim bolnicama, sanatorijima i klimatskim kućama, da se oporavi, izliječi i da se, sposoban i jak, povrati radu za koji je pozvan.

Principi fašističke ideologije bazirani su na humanim načelima, jer priznaju svakome jednaka prava na život i na svu blagodet što socijalna zajednica i civilizacija pružaju.

Fašizam je zato stavio svoju stranku u prvom redu u službu države, a zatim je svakome nagovijestio cilj da svaka aktivnost spada najprije u dovoljnog državnih interesa, od kojih zavisi razvoj i napredak zajednice i nacije, a u čijem prosmatrenju svaki pojedinac ima priliku da svoju djelatnost uokviri, sa siljboljom garancijom da će ga država u svemu potpomognuti.

Govoriti o fašizmu kao što to znaju pojedine radiofonske stanice, znači ne poznavati srž fašističke ideologije To je režim u kojemu je radinom narodu, ma kojoj grani privrede pripadao, svaka pažnja posvećena, jer ti konstruktivni elementi predstavljaju energiju države, zdravu snagu nacije, nadu budućnosti i daljnjih afirmacija i aspiracija u političkom, socijalnom i nacionalnom smislu. Prazna i neosnovana je kritika najiaška, ali je zato najantipatičnija, jer ne zaslužuje da joj se suprostave argumenti, koje takvi kritičari *ne poznaju, a i ne žele upoznati iz straha da im istina ne sažeže krila.*

23 marta slavi italijanski narod kao dan preporoda. Ove godine na narodnim željama, jer ne što Italija vodi ima svoj iskon baš u principima fašizma, koji *u poboljšanje prilika* svome narodu — kad zato postoje osnovana prava i socijalno-ekonomski razlozi — ne otstupa ni od oružanog sukoba, ali tek onda nakon što su se sva sredstva i nastojanja da se na mirni način riješe živi problemi pokazala slaba, uzaludna i neubjedljiva.

Otto Biagi

Док ударци пљуште као киша...
Лондон стално сања о другом фронту

Лондонски дописник листа „Штокхолм Тидингеен" описује у једном свом чланку данашњи Лондон. У прворе реду истиче *он да је друга* фронт постао за Лондон права фикс идеја. Свуда се о њему говори, како на јавном мјестима тако и у породицама не чује се ни о чему другоме. Британски новинари су мобилисали сву силу ријечитву како би пронашли ма и најмање знакове способне да одају прапреме за велики потхват. Не треба рећи да су најмање увређени амерички новинари. Надаље вели дописник да су сви Енглези униформисани, јер се грађанска мобилизација може сматрати тоталном. Скоро сва службена лица позвана *су и упућена на разне секторе* производства и одбране. Жена се поједрадају све дјелатнији задаци такође и на подручју територијалне ратне службе. Почиву се осјећати последња оранченчка у исправи. Становништво не

Англиканска признања

(Лондон) Енглески адмиралитет јавља о тубитку британског контрарториљера „*Лајтнинг*". *Ова јединица припадала је* ловачкој класи новије конструкције.

Немачко надирање на свим секторима источног фронта преузеховала је непријатеља крваве и понадокнадиве губитке

Њемачке јединице I SS формације, под заповједништвом маршала Fon Манштајна, и савршеној саradnji са ваздухопловством, задале су непријатељу током противофензиве која је довела до поновног освајања Харкова и Бјелгорода, између Дњепра и Донјеца, врло теške губитке u ljudstvu i materijalu.

Boljševici su od 13 februara do 15 marta izgubili 19.594 zarobljenika, preko 50.000 mrtvih, 3.373 topa svih kalibara, 1.410 blindiranih i bornih kola, 3.045 komada teškog pješadijskog oruđa i 1.846 kamiona.

Na operativnom sektoru Harkov—Bjelgorad i sjeverozapadno od Kurska nijesu žestoki protivnapadi, ni očajni otpor neprijateljskih jedinica mogli da zaustave pobjedonosno nadiranje njemačke vojske.

Tako isto i kod Orjola, Vjazme, Staraja Rusa, južno od jezera Ladoge i pred Lenjingradom nastavlja se njemačko napredovanje, iako boljševici bacaju u borbu posljednje snješe rezerve.

Sovjetski radio i štampa ne kriju da je vojna situacija na donskom sektoru postala veoma teška. Crvena komanda, braneći položaje koje je do sada imala, morala je upotrijebiti ogromnu količinu rezerva. Rezultat je bio negativan, jer je sovjetska vojska pretrpjela ogromne gubitke u ljudstvu i materijalu.

Британски радикали непријатељски расположени према Истоку

Према посљедњим вијестима развијају се операције на сектору Курска веома повољно. Иако совјјетска напада, који су били нарочито жестоки, краво су сломљени југозападно од Вјазме. Исти удес снашао је и друге нападе на ленјинградском фронту и код Ладошког језера. С тиме у вези опаска се у њојним круговима да се ради о два потпуно различита сектора, будући да је кошење јеанчаг бановитог тла, ранија запосјднут од стране бољшевика, сада потпуно поплављен. Непријатељ ће лакше у успјелим преко истока слобрадај те је почео да *се служи* једном малом жељезницом, али је њемачка артиљерија разорила преко ковоје који су се усудили кренути преко ове опасне пруге. Бољшевици су тако били присиљени да одустану од свог потхвата. Сада се слобрадај између радошког и ленјинградског фронта врши као и раније преко самог језера. Кошење не постоји. Војни орган је изјавио такође и да је спомењута баровита зона драговољно напуштена од стране њемачких трупа, јер је искуство показ ља показало да са наступањем пролјећа отапање снијега чини ту *зону* неупотребљивом.

Британске снаге на Блиском Истоку

(Дамаск) Изборе које су англодеголовци објавили послужиће да то да се створи парламенат расположен да објави рат Осовини и прогласи обавезну мобилизацију. За ту сврху *наставља се* се већа изборна акција. Националисти одговарају на то врло јаким саботерством.

Грчки Митрополит позива народ на заједницу са Италијанима

(Атина) Митрополит је позвао грчко становништво да заједно за осовинским снагама против бољ ској опасности, која апсолутно мора бити уништена да спасемо *цијеле Европе.*

Минимални њемачки губици насупрот страшним жртвама бољшевика

Фиререв Главни стан јавља:

У јужној зони источног фронта све до Бјелгорода није јуче дошло до значајнијих борби. Њемачки напад југоазападно и сјеверозападно од Курска постигао је пове успјехе. Југоисточно од Вјазме и јужно од Ладошког језера пропали су јуче поново непријатељски покушаји пробијања са тешким губицима на противничкој страни. Само у зони југоисточно од Вјазме су њемачке дивизије уз успјешну помоћ ваздухопловства у периоду од 18 марта преко 270 непријатељских борних кола. Снажни совјетски напади који се већ три дана врше југозападно од Ленјинграда, сломили су се са огромним противничким губицима, о одлучној одбрани њемачких трупа.

У јужном и централном Тунису нападају велике англоамеријанске снаге. У току су жестоке копнене и ваздухопловне борбе.

Борбени авиони великог икционог радиуса тешко су оштетили бомбама у Атлантику један велики трговачки брод.

Током напада њемачких борбених авиона на Луку Триполис у ноћи на 20 март, о којему је већ јављено, потопљена су 3 трговачка брода и једанродиљ из пратње.

ФИРЕРОВ ГОВОР
поводом свечаног помена палих хероја у борби за слободу Европе

успомени на погинуле хероје одржао је Фирер један говор. Читава прославаносила је војно обиљежје. Крај подиума, са којега је Вођа Рајха држао свој говор, истакнуте су заставе разних држава оружја. Присуствовали су многобројни генерали, адмирали, ранијенци и угледни чланови партије. Фирер је стигао у пратњи маршала Гајнга, Великог адмирала Деница, маршала Кајтеља, вођа СС. формација и вођа ратних инвалида. У свом говору је *Фирер међу осталим рекао: Д'нас* се на овоме мјесту по четврти пут прославља дан посвећен успомени на хероје нашега народа. Прослава се врши тек данас јер сам тек сада стигао да могу напустити мјесто на којему радим. Будући да је, благодарећи пожртвованости наших војника, сада било могуће дефинитивно савладати кризу у коју је незаслуженим удесом дospјела њемачка војска и стабилизовати фронт, подузимајући мјере које ће сљедећих мјесеца нама осигурати поново успјех све до коначне побједе.

Фирер је настављо тврдњом да му је мило што може изјавити да се са данашњим даном увида забрана допуста војника са фронта. Затим је потсјетио на виновску борбу вођену све зиме, против страховите опасности коју су претстављале велике бољшевичке масе жеље да поплаве европски континент, настојећи да разоре велико насљедство увишене западне цивилизације како би задовољиле интересе анти саског канкталема. Највећа је заслуга војника којих се данас сјећамо у томе да су они уништили ову опасност. У овновским оквирима извршене су војне припреме против Европе. Њемачку би дочекала страшна судбина када национал-социјализам не би са највећим силама напада *пријмо на* себе немилосрдни рат, који су приредили и повели јеврејн. Све потврђује да тврдоглава Атлантска карта ријеши исто толико колико и 14 Вилсонових тачака.

Фирер је надаље говорио о херојском *борењу њемачких трупа* са којим се *не* једначиће исто такав став њемачког народа. Такованин неутрални свијет треба држати на уму да је његово прокљињно државе могуће само ако постоје они који лију своју крв и подносе жртве.

Надаље је Фирер рекао. Пламен пожара који изазива непријатељско барбарство само нојачава нашу одлуку да дружимо далеко од себе Смрину опасност која нас угрожава. На крају овога рата Њемачка и њени савезници неће бити жртве бољшевизма, него ће то бити они народи који се све тјесније окупљају око Јеврејства. Истицао је надаље да је друга зима, суросто непријатељским надама, одржала челичну вољу пружајна отпора под сваку цијену, те да је наведена виновска мобилизација свих њемачких снага. Ратна производња све више

Нови поморски губици

(Штокхолм) Британска влада је после *нових притисака приморана да призна* нове поморске губитке, које министар морнарице није спомењо у својој посљедњој изјави. У мебуврјемену је енглеска морнарица изгубила још 4 крстарице, 1 контракрстарица, исто толико подморница, 1 миноносац и 6 бродова Тако се све бројке имају додати ранијем наносу од 415 јединица.

Побуне у Краљу

(Истанбул) У Ирану постаје ситуација сваким даном све тежа. Изиђе су многе побуне против окупаторских трупа и у знак протеста против владине политике. Влада настоји да ријечима и обећањима умири народне духове. Сазнаје се да су Енглезаси још прије три мјесеца обећали да пошаљу у тај крај 25.000 тона жита ријеса. Међутим то обећање још увијеј није испуњено. Питање житарица ставља се пред сви наглашенији сиротиња у свим критичним тренутцима, када она протестује.

Jedino mjerodavno i odlučujuće sredstvo

Kao [illegible] u [illegible] pomorske bitke [illegible] u [illegible] Sjeverni Atlantik. U [illegible] je [illegible] pomorskoj bitke protiv anglo-američkog snabdijevanja. U borbama koje su trajale [illegible] dana protiv napadnutog konvoja potopile su njemačke pomornice 32 broda ukupno 204.000 tona nosiv sti i jedan neprijateljski kontratorpiljer.

Njemački listovi ističu ovaj veliki uspjeh njemačkih podmornica, te ga ističu kao remek djelom strategije. Sa rezultatima objavljenim u [illegible] bitke [illegible] dovela pomorskog od [illegible] njemačke podmornice za prvih 20 dana mjeseca marta iznosi 675.000 tona. Ovo je bez sumnje dosto izvanredno za Anglosase. Na Knoksove izjave o mogućnosti vođenja uspješnije borbe protiv podmornica jedinica protiv njenje sa radije između Engleske, Sjedinjenih Država i Kanade, odgovorili su Njemci pojačanjem podmorničkog rata, kojemu nije na rikakav način neprijatelj uspjeti da stane na put.

Snabdijevanje pojedinih sektora i samog stanovništva Engleske mora se vršiti i to samo morskim putem, gije osovinske podmornice konstantno i lakomo vrebaju na svoj plijen.

Tim uspješnim rezultatima treba nadodati pobjede italijanskih podmornica, koje su u istom razmaku vremena potopile u Sredozemnom Moru 14 neprijateljskih brodova, pre koračivši milion tona. O čemu smo posljednji put opširno pisali.

Nastavljaje prošlje olakšava stradanje i plovidbu podmornica, čija je organizacija zaista [illegible] nice-matice, koje nije potrebno gorivo borbenim podmornicama. Tako se snabdijevanje viši nasred okeana, osiguravajući svakoj podvodnoj jedinici sve što potrebuje za daljnju djelatnost u dubinama *kolume, gdje neprijatelj* je gresno misli da je sigurtan i nedostiživ.

Može se kazati već sada da će se ovaj rat, iako indirektno, odlučiti isključivo na moru, odnosno sovjetsko-engleska zajednica *može da zabljeđi* samo gidna izlenadenja i teške udarce koje je do sada doživjela.

Kopnene akcije uplivišu na razvoj rata, ali ako snabdijevanje pomanjka, moći akcija izgubiće snagu i [illegible] dajući mogućnosti i smisao vođenju, ima više pak kad se uzme u obzir da su u bici na istočnom frontu u ljudstvu i materijalu toliko veliki da boljševička industrijska organizacija nemože nego samo u fantaziji radiofonske propaganda da ih nadoknadi i zamijeni.

Ovo je rat snabdijevanja i pojedinih fronto va, u kojemu samo podmornice mogu *mje*rodavni rijeć. Ovjdnosno [illegible] Ceđ [illegible] situ dobro poznajemo, te prema tome o sudu rata nemože biti, kod dobronamjernih posmatrača, nikakve sumnje.

Посјета адмирала Деница

Конференција главнокомандујућих осовинских морнарица

(Берлин) Комунике о посјети Великог адмирала Деница Италији и о разговорима вођеним са адмиралом Рикардијем, истиче потпуну нарочито савршену слогу која влада међу силама Осовине у свим проблемима политичке, војне и привредне природе. Сем тога *истиче листовни одлук* не кретом Витеад Реда Жеђеанског Реда капетана фрегате Фечна да Косато, којим је Фирер одао признање смјелости и храбрости овог врједног италијанског официра, који је постигао тако сјајне успјеје. Лист „Фелкишер Беобахтер" анализирао је у данашњем уводном чланку став Италије у садашњем часу. Лист истиче да је морал италијанског становништва, супротно непријатељским предвиђањима, несаломљиво него икада, и поред тешких искушења наметнутих унутрашњем фронту. Лист је бацио поглед на главне етапе у које су се у посљедње вријеме сврстали на ратишћима, истакавши да су Италијани увијек и свуде доказали своју највећу енергију и савјесност. Њихов допринос заједничкој стварн *Европе био је активан и стваран.* И данас, када је рат продро до капија Италије — завољујуће чланак — Италијани не губе из вида одговорнички сектор рата као на Источном фронту, гдје су италијанске оружане снаге дале и дају сада веома значајан прилог.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ

ОПАСНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ

Природно је да људи могу имати равне мишљења, па се може тврдити да, и поред свих несгодних последица које могу наступити због различитости мишљења баш у тој диференцијацији неки један од главних разлога напретку. Иако би људи једнак мислили, не би било ништа друго нове ни истинито да се суочавају у проблеме и да проналазе све нове и нове друге мишљења, т. ј. да се сукобе духовним напорима приближују истини, а тиме да унапређују живот, мисао и културу. Па ипак, мислим да се може рећи да у свету данашњем у мишљењима, па чак и да се контакти доста пожељни за нас, не изобилују у виду оних интереса. Не ми јемо дозволити, као што је то наша тоје било у нашој скорашњој прошлости да се због разлике у мишљењима по једному у непријатељске групе и тборе и да дође самом међусобну борбу, која нас је коштала доста тешких трагедија, а у чему нам је, у ствари, и остварила ниједан, но спуна противника и катастрофалним учинила била много кобнија и убитачнија него све досадашње наше борбе, размирице и несреће.

Да би се наша платформа на коју се ослањамо, нагласила неизмиљене разлике у мишљењима, постиже један модус за нашу међусобну сношајности и сарадњу у главним линијама, циљева и мерама у уједе да у земљи и у свету, а да нам у том, по спуна противника и катастрофалним учинила била много кобнија и убитачнија него све досадашње наше борбе, размирице и несреће.

Да би се наша платформа на коју се ослањамо, нагласила неизмиљене разлике у мишљењима, постиже један модус за нашу међусобну сношајности и сарадњу у главним линијама, циљева и мерама у уједе да у земљи и у свету, а да нам у том, по спуна противника и катастрофалним учинила била много кобнија и убитачнија него све досадашње наше борбе, размирице и несреће.

Да би се наша платформа на коју се ослањамо, нагласила неизмиљене разлике у мишљењима, постиже један модус за нашу међусобну сношајности и сарадњу у главним линијама, циљева и мерама у уједе да у земљи и у свету, а да нам у том, по спуна противника и катастрофалним учинила била много кобнија и убитачнија него све досадашње наше борбе, размирице и несреће.

Да би се наша платформа на коју се ослањамо, нагласила неизмиљене разлике у мишљењима, постиже један модус за нашу међусобну сношајности и сарадњу у главним линијама, циљева и мерама у уједе да у земљи и у свету, а да нам у том, по спуна противника и катастрофалним учинила била много кобнија и убитачнија него све досадашње наше борбе, размирице и несреће.

Да би се наша платформа на коју се ослањамо, нагласила неизмиљене разлике у мишљењима, постиже један модус за нашу међусобну сношајности и сарадњу у главним линијама, циљева и мерама у уједе да у земљи и у свету, а да нам у том, по спуна противника и катастрофалним учинила била много кобнија и убитачнија него све досадашње наше борбе, размирице и несреће.

Да би се наша платформа на коју се ослањамо, нагласила неизмиљене разлике у мишљењима, постиже један модус за нашу међусобну сношајности и сарадњу у главним линијама, циљева и мерама у уједе да у земљи и у свету, а да нам у том, по спуна противника и катастрофалним учинила била много кобнија и убитачнија него све досадашње наше борбе, размирице и несреће.

Да би се наша платформа на коју се ослањамо, нагласила неизмиљене разлике у мишљењима, постиже један модус за нашу међусобну сношајности и сарадњу у главним линијама, циљева и мерама у уједе да у земљи и у свету, а да нам у том, по спуна противника и катастрофалним учинила била много кобнија и убитачнија него све досадашње наше борбе, размирице и несреће.

Да би се наша платформа на коју се ослањамо, нагласила неизмиљене разлике у мишљењима, постиже један модус за нашу међусобну сношајности и сарадњу у главним линијама, циљева и мерама у уједе да у земљи и у свету, а да нам у том, по спуна противника и катастрофалним учинила била много кобнија и убитачнија него све досадашње наше борбе, размирице и несреће.

Да би се наша платформа на коју се ослањамо, нагласила неизмиљене разлике у мишљењима, постиже један модус за нашу међусобну сношајности и сарадњу у главним линијама, циљева и мерама у уједе да у земљи и у свету, а да нам у том, по спуна противника и катастрофалним учинила била много кобнија и убитачнија него све досадашње наше борбе, размирице и несреће.

Да би се наша платформа на коју се ослањамо, нагласила неизмиљене разлике у мишљењима, постиже један модус за нашу међусобну сношајности и сарадњу у главним линијама, циљева и мерама у уједе да у земљи и у свету, а да нам у том, по спуна противника и катастрофалним учинила била много кобнија и убитачнија него све досадашње наше борбе, размирице и несреће.

Како је Француска стекла Алжир и Мароко

У Касабл, двору султана алжирског Беја, приближе су се примрене за Бајрам. Као и сваке друге године стизали су и сада многобројни дарови од подвијача, порези од логова корала и данак од поморских ратова, те је Хусејн-паша на свечаном пријему у дворцу свог ужурбане чиновнике. Он је пропишено пријатеља позвао на ручак у јуниарску вату и изборио многобројне дарове. Ту је лежало 24.000 пиастера од Кралјевине Италије, 20.000 од Португала, Напуља, Тоскане и Сардинија послали су по 20.000; од Шведске и Норвешке стигло је по 15.000, а данце маке, друге златнике, свака од 10.000 пиастера, поред су од Хановера и Бремена; то је баш данак са којим су се те државе морале помирити, јер је само његова родина узјала могла да сачува њихово бродовље од алжирских гусара, који су са поносом гледали на своју стогодишњу предњачу.

Брзи бродови алжирских пирата довозили су у опасност изванбу не само у Средњеземном мору. Они су угрожавали и високо на мора, те су чак и на Северном Мору знали да Хамбургшким трговцима наносе велике бродове. Чак и самозвана Пруска моја, Велика Британија, морала је да ногне главу пред том силом. Она је, у ствари, морала да плаћа данак, иако је чак и на конзул пригодом сваког годишњег пријема у алжирској Касаби предвиђа Беју дар од 1.000 фунта. Тако је пајсла ствар добијала велику форму: Алжирски владар, бео је врло пристојан човјек и с њим се могло говорити. До рајсни му није много стајало, јавно је било да се уплате тачно стигне.

Али, колико времена могло се ово одржати? Је ли ово можда прича из давних Средњих вијека? Не, од тих дана прошло је једва нешто више од 100 година.

Са Француском је Хусејн-паша био у врло добрим односима. Французи су пре неколико година добијали велику дозволу да у Алжиру, дан уопје је дозвољавао да стане диференцијалне алжирских интереса из доба Наполеонових ратова, и сем тога је Алжиру дала обећавајући медицински рити брод. То је било, наравно, у интересу алжирског становништва: доти гусарима модерни ратни брод — то је заиста предмет ока којега се нормалан човјек морао покодити. Зато је Беј загорчао жиоот Французе. Исјелом пирјатским бродовим су се Французи у то доба нарочито на уби, Беј је злостављао француске ловце на коралне, принудивше по њиоим огромним порезима, а није се уступчиво ни да при пристаје на ниједан трговачки брод. Ако је се назад могло одјанути, пристао је Париз да исплати отпремнину француске дипломате Девал.

30 априла 1827 годе примио је Беј Девала у свјечаној Конзул је очекивао пуним пријем, али се јако изненадио када је видио да се пријем новог лица уопште нијесу ни ушли. Хусејн-паша је смјесте пресјо на разговор о ратном броду, пошто је Девал збуњено почео извјачити, и порјал изјавио да његова влада нема ратна у Алжиру и да то нијесу ни у плану и у плану старо „пријатеља" Енглеске. Он је у Париз упјутио најоштрији протест због мјешовитих корака и у Алжиру у Алжиру подјјутио у оном дјелу у коме уперено против Француске. Али Француска је доживјела чврсту одлуку, и 25 маја 1830 годе крену је из Тулона пјесма Алжиру 75 ратних и 100 транспортних брода са 34.900 пјешака. Тамо 18 јуна уиоа је та флота у заливу Сидиферуј, чиста неколико мања од града Алжира, те је тамо искрцала војску и артиљерију. Беј 19 јуна дошао у Француску на преговоре. Ко Слободно Беју војска је бјаи потучена, те се по вјуку у главни град, који је већ 4 јуна пао, а Француске дана чорво је Беј да капитулира. Сторм пират постао је сада мјесто од Француске. Он је изјавио молио за опраштење, обљуб да пати рану отиштеу, да онет пусти у алжирске воде француске ловце корала, да се одјеле „свог" ратног брода, и да не убијају и без данка пропјсити Французе у Средњем мору. Такве предлоге упутио је он Француској, иакон што је свети осигурао шкарпу Енглеске. Алжирски преговарачи стигоа у Француску, доиоо у ратним сиглеским конзула и енглеске, који су на тој ствари помагали да Енглеска не допушта да Француска постала Алжиру тоже усјеоо. Алжирске британска коа наиоа ниоа каиеа. Француска генерал Бурмон отворио је преговоре са пријеђом на ту присутнију ана потпуно сушна господине, а иоа тога је доиоиио изјавио: „Доиоиоиа алжирски Беј нема да постаиа пиаиие предлоге! Сада се у Алжиру налази Француска и у њемо ине захтјеваи безусловну предају града и пијеле земље!"

И тако је и баш: Француска је у Француз у Алжир, гдје су потписали мировни уговор, чији главни дио гласи: „Француска крчи узима у свој посјед пијеле предио регентства. Зароблени јаничари ће бити ослобођени. Француска у Алжир, а и у Беј има да у најкраћем року напусти земљу; оставља му се до воле да сам изабере мјесто свог изгона".

Већ 10 јула напустио је Хусејн-паша са 52 жене из свог харема Алжир на француској фрегати „Жан д'Арк", те се пресјело у Напуљ. На изненађење лијевога свијета успјело је Француској да за 20 дана сруши дворац, који је 300 година представљао оштри отпор и тренет. Тако је Француска ставила ногу на сјеверноафричко тло, и себи припојила предио од 575.000 кв. км. са златним и сребрним благом, чију је вриједност била процијењена са 50 милиона франака. И све то благодарећи јеанственом покору, то најскупљем знамену на свијету, који је себи приуштио алжирски Беј.

Наравно Алжир тиме још није био покорен. Та земља је морала још годинама бити систематски освајана у жестоком борбама; чак и данас у Алжиру, иако је Француска да чаузму улоге градове Оран, Бон и Бужи, али је инак обласни крај претежнодо прено остиште немира. Разоборна кабиласке, берберска и арапска племена загорчавала су Французима живот, а грјелоа рат који се наметао захтијевао је огромне жртве у благу и крви. Као најопснији противник исполио се мјадо Емир од Маскаре, Абд ел Кедер, који је објавио „свети рат" против странаца. То је био јуначки идол свих племена Сјеверне Африке, те је скоро 17 година непрестано водио рат, који је Француску коштао сваке године 100 милиона франака, те је свако да држе у Алжиру стаоли кадар од 100.000 војника. Послије борби вођених са неизмјјенчиом србом успјело је Француској да 1848 годе инак потпуно покори ту земљу, иако су и послије тога свуда помало вођене гиријске борбе.

Када је Абд ел Кедер објавио „свети рат", нијиоо је то на нијиеће одушевљене у Мароку. То је био један од чувених, за Европљане затворених земаља, које је већ имала иза себе шарену историју пуну авантура. Марокански султан је 1844 године нијеко побуђеницима вођи Абд ел Кадеру у помоћ 15.000 људи. Париз је на то упутио Танжеру ултиматум, који је одбијен на то су Французи одговорили бомбардовањем Танжера и Могадора. У међувремену је француско конјела вој ска побјеђивала марокске трупе, те је султан Абд ел Рахман одлучио да склони мир. Уз подршку Енглеске успјело му је да фетано прође. Једино на нта је био приснилан — било је признаје француске власти у Алжиру.

Читав син и наследник Мулеј ел Хасан био је нијетиа дипломате. Он је јасно разјознао супротности у интересима европских сила, те је знао лавирао, изнијјбји на ситуацијама европских противника на Мароко. Немогуће нам је да овдје набројимо све међународне компликације, уговоре, споразуме, конференције и спорове који су се у вези с Марокоом јавили око Марока. Само између 1900 и 1911 године доведе су три тешке марокске кризе Европу до саме ивице рата. На конференцији одржиној у Алгесирасу (1906 год.) још једном је у Европи загарантовано независност и суверенност ијесне државе, а истовремено је свим силама одобрена једнака природна слобода у Мароку. Али када је Француска већ годину дана доцније извршила војну окупацију Марока, постало је јасно да је Енглеска тајним споразумом препустила Француској ту земљу, које је 1911 године званично проглашена за француски протекторат.

Тако је Француска дошла до посједа оних крајева, које је већ након тако кратког владања морала уступити једном новом конкуренту на том подручју — Сједињеним Државама Америке.

Idenova misija završena je sa negativnim uspjehom

Idenova misija u Vašingtonu završena je, te se iz vijesti koje stižu iz Sjedinjenih Država da nazriti da se ona može smatrati propalom. Sam sjevernoamerički ministar inostranih djela Kordel Hal izjavio je da je sa Idenom raspravljao o politici uopšte, ali ne o konkretnim pitanjima. Razvili je najzatim optimizam da će se po svoji prilici ubuduće izakazati mnogobrojne konferencije ujedinjenih nacija, radi proučavanja raznih faza postojećeg problema. Iden je, govoreći novi komitetima za inostrana djela, izjavio raspravljanje o budućim granicama nacija i o drugim problemima, koji bi mogli stvoriti razmirice među savezницima i ugrozitt njihovu slogu. Riječi britonskog ministra inostranih djela pokazuju da je mrtvo pitanje nemogućnosti da se Staljin natjera da primi obavještenje o posjjeranoj doba. Takođe i u Londonu priznaje se da je propao glavni cilj Idenovog putovanja. Tako tisi „Delli Telegraf" objavljuje jednu depešu iz Vašingtona, u kojoj dostovno stoji: „Predviđa se da će se Idinovo putovanje završiti rasočarenjem. Bijela Kuća izradule zvanini komunike o razgovorima vođeših orih zana, u kojima se se naravno saopštili o dopuštenim predmetima i svim pitanjima o kojima se raspravljalo.

Političko-diplomatska korespodencija iznosi ciljne Idenovog putovanja, opatujući da se Englesko-Američki sporovi trebali da se riješeni sačuvati svoje carstvo prije svega, kako bi osiguralo svoje njeinovoj antisverzalnoj misiji. Da bi sačuvao svoj imperij, nasao se London prisiljen da se boci u naručej Sovjetima. Bez boljševickih borda Engleska bi već odavno izgubila i posljednju nadu za spas. Evo zašto London mora da plaća svoj doprinos i počinje da to čini na račun evropskog kontinenta. Evo zašto je on zaktučio sa boljševizmom 20-godišnji sovjetski pakt.

Пораз генерала Павела

Хаотично повлачење британских трупа на цијелом фронту Далеког Истока

Наставља се повлачење британских трупа на цијелом аракашком фронту под притиском јапанских снага. Британске трупе су у тјаталомном бјегству оставиле у непријатељским рукама огромну количину материјала. Англоскариратни дописници на драматичан начин описују ужасне епизоде колоне, истинској потјешке које сметају при повлачењу усјед недостатка путева. Што се тиче снабдијевања мамирницама, покушава британска команда да врши исто батаљем вјешка са авиона, што је свакако недовољно.

У Горњој Бирми наставља се успјешна јапанска офензива против кинеских положаја. Јапанске колоне стигле су у вјесјеле западну обалу једне ријеке која тече паралелно са Иравадијем. Кинеске трупе се упорно прогоне.

Лондонски ратобори критичари као и обично, настојећи да ублаже пораз британаа, тврде да се радило само о иницијативи ради ограничене природе. Јапанци су себи осигурали надмоћност која им је омогућила да успјешно примјене систем инфилтрација. Истиче се да је Јапанцима успјело да загоде многобројне непријатељске бродове, а да је Јапан сем тога сагледно велики број лађа, оборивши тако потпуно све своје губитке.

Пораз маршала Павела у Бирми, који га је натјерао да повуче своје трупе, потјешка на енглеска хвалисања у јануару, а у Лондону говорило се да ће Енглеси осјвојити Бирму. Британске колоне су продрле у предио Алама, неку врсту ничије земље. На енглеска јануарска хвалисања одговорио је Токио јутањем, које је ових дана прекинуто објављивањем тешког пораза који је јапанска коњ анда у једном задала британском понису.

Јавни радови

Пишући о нашим потребама, у више наврата наглашавали смо неопходност отварања јавних радова у нашој покрајини. Помоћу јавних радова народ би не само дошао до корисних и трајних објеката, без којих се високо благостање не може замислити, него би још сиромашнији свијет на њима дошао до колико-толике зараде, чиме би употпунио своје мале приходе.

Власти су тоже јасно виђеле потребу отварања јавних радова, те је у томе правцу већ прилично урађено, а надамо се да ће се та дјелатност наставити у општу корист.

Прена обзвјетљивма која смо добили од надлежних техничких органа, неки радови по ранијим пројектима већ су завршени, неки су још у току, а на неке се стварају нови пројекти.

Завршени су радови на оправци пута Чекање—Чево, које је изводио предузимач Душан Чакић уз предрачунску суму од 1½ милион лира. У извођењу предузимача гг. Илије Милића и Вида Бајашевића, завршене су оправке касарне и шкоде на Чеву, а предрачунска сума је износила око 300 хиљада лира. Зграда гимназије у Даниловрграду (предузимач г. Блажо Вучинић) и зграда гимназије у Никшићу (предузимач г. Јевто Кавор) правилно су уз предрачунску суму за обије око 400 хиљада лира. На Цетињу је у режији, уз суму од око 300 хиљада лира, извршена оправка, кречење и прерађивање извјесних просторија у згради „Дом слободе". Предузимач г. Илија Милошевић, уз предрачунску суму од око 130 хиљада лира, извршио је оправку жандармеријске касарне на Цетињу. Такође је на Цетињу извршено преуређивање бивше војне болнице за смјештај основне школе, која је већ у њој отпочела рад. Предузимач г. Блажо Вујошевић, а сума од око 250 хиљада лира, извршио је оправку и кречење зграде штаба Ваздушне одбране у Подгорици. На Ријеци Црнојевића су предузимачи г. г. Илија Милошевић и Илија Милић, уз суму од око 150.000 лира, извршили оправку касарне и болнице. Предузеће „Кафуна" извршило је генералну справку пута Цетиње—Будиња, а такође и оправку касарне за избјеглице у Будви.

Радови на оправци пута Цетиње—Вељ.ђуши, у извођењу предузимача Г. Душана Чакића, по предрачунској суми од 1½ милион лира, у пуном су јеку. Преко предузимача г. Нићељка Бајатовића још увијек се врше оправке на пути Цетиње —Ријека Црнојевића—Подгорица. Ради оправе у радове на реконструкцији пута Ријека Црнојевића—Вирпазар, али су прекинути, па је покојетли да се на то мјесто „Ј.ЕЛ" у ближој будућности становништво је вјешо сирошашто.

Готови су пројекти за мираду пута Обоовица—Вишњица—Подгор доششдоцентраде. Почетак радова се очекује са нестрпљењем с обзиром на важност овога пута за Цриницу и остале крајеве. У раду је пројекат пута Обоовица—Прекоринца—Љуботиња, о чему смо и раније писали и наразили значај овог пута, беспутност краја кроз који би прошао и сиромаштину становништва тога краја.

Радови који се сада наслеђи доказују да су власти увиђеле значај опште матерјјалне економске реконструкције наше покрајине, те се надамо да ће оне убудуће отворити нове јавне радове и ојачати општу дјелатност. Потребе наших крајева и наших становишта су велике. Ми смо рамје, добровољно, имајући у виду општи интерес, заговарали, измјеђу осталог, економске, културне, социјалне и равнајвајна радова на ранје пројектованом путу Црна Греда—Бурњи—Даиновлград. Тај би пут пролазио кроз најбеспутније крајеве у Црној Гори, те би би користан не само за њихов становништво него и за Цетиње, које би се на тих крајева, гдје има прилично шуме, могло снабдјевати дрвима за огрев. Надамо се да ће и овај пројектовани пут узети у обзир за отпочињ.ање радова.

А сада нека нам буде допуштено да овдје потсјетимо на један врло важан пут, који је раније рађен на оба краја трасе, али су радови обустављени на њему. То је пут Бијела—Платиће—Мамастир Морача—Колашин. Пут је рађен раније од Бијела до села Радуновића и од Мебуриеја до средине Платиће. Бијела средина од око 15 км. остала је неизрађена. Овај пут је у ствари главно дојмом Пипера, Платиће, Ровца, Доњу и Горњу Морачу и Колашин. Од постојећег пута Подгорица—Колашин, он се крајем на преко 30 километара. Пролазио би кроз живописне предјеле, пуне природних љепота и туристичких атракцијама, а знао би поред тога и велики прикредни значај за околне крајеве, који страдају због беспутности и помањкања веза са привредним и културним центрима. Пожелио би било да се што прије приступи настављању радова на овоме путу.

Вјерујемо да ће оне наше рјечи бити потстрек за нова дјела, јер лијепо вријеме које наступа треба тобе искористити.

Т.

Етнатски принц у Риму

У Риму је стигло на И.тамбула Његово Краљевско Височанство етнатски Принц, наследник Мохамеда Алија Великог, чији етнатске краљевске породице. Он је стигао у пратњи принцеза и двоје дјеце. Етнатски принц је мајкиа да је свјесно вољно напустио Етнат и да је дошао у Италију јер жели да пригрли страх Осовине у борби против свјетског непријатеља који су уједно непријатељи његове земље, јеанског народа и ислама.

Значај мађарске борбе

(Будимјешта) Кардинал примас Мађарске упутио је ових дана пастирску посланицу свим Мађарима, понављајући да се се уједине у одлучну отадбине и да чврстом душом поднесу све жртве. Нација — вели посланица — чији синови не чине своју дужност и не мајјерајају да поднесу све потребне жртве, осјјеће је на пропаст. Са вјером у Бога и одношају дужности ће мађарски народ — свршава се посланица — наши побјеђоносно ив стиа искушења.

Ратни трошкови Сједињених Америчких Држава

Један извјештај вашингтонског савјета за ратну производњу јавља да Уједињене Држ. сада троше за рат 223 милиона долара дневно, то јест 91.345.000.000 долара годишње са порастом од 21.500.000.000 на предрачун Важно би било знати шта је до сада учињено са тим новцем, јер се не рада о трошењу нити о паметном трошењу.

Нова тоталитарна партија

(Лоренцо Маркез) У Јужној Африци оснива се сада једна антибританска тоталитарна партија. Парламентарна група оснивајућ предложила је антибританском организацијама своју помоћ на сљедећим изборима. Главни командант организације је недјеља скупштини одржиној у Кантатској провинцији наравно своје уједињене да ће се три воће опозиције ујединити на изборима, те ће постићи тријумфалну потврду воље да се прекине садашњи рат и против британског стаа.

Iden

Неуредно испуњавање административних обавеза доноси као последицу обуставу листа и свакако.

Враћајте одмах непродате примјерке.

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

ЛИЧНЕ ПРОМЈЕНЕ

Декретом Њ. Е. Гувернера

а) Постављени су

на Цетињу:

Вешовић В. Радослав, за професора учитељске школе; Бговић В. Рајко, за ученика-словослагача при Штампарији „Обод"; Дмитрић Јанковић Д. Данила, за болничарку-дневничарку болнице „Данило I"; Ђерић Б. Бојро, за квалификованог радника словослагача при Штампарији „Обод"; Ивановић Буја, за службујућу-дневничарку болнице „Дан. I"; Радановић Мирнко, за ученика механичара при Штампарији „Обод"; Вујовић П. Благота, за шлтара при Техничком одјељењу; Милутиновић Милутин, за конкурарног рачунског чиновника при Штампарији „Обод"; Ивановић К. Јошо, за чиновника IV Дирекције Гувернерства; Медиговић Н. Петар, за приправника при Професорској школи; Ранчевић М. Драгољуб, за ученика-књиговеђа при Штампарији „Обод"; Шћепановић Зорка, за ученицу књиговезачке струке при Штампарији „Обод"; Мартиновић И. Велимир, за ученика-словослагача при Штампарији „Обод"; Ђураковић Н. Јован, за радника књиговеђа при Штампарији „Обод"; Ђурић Марко, за квалификованог словослагача при Штампарији „Обод".

б) Потврђен у привременој служби

на Цетињу:

Ђурановић Ј. Петар, књиговезац при Штампарији „Обод".

в) Пензионисани су

на Цетињу:

Мартиновић С. Даринка, чиновници припрадник Окружног суда у Подгорици, у Државно тужилаштво (по молби);

у Подгорици:

Марковић М. Радивоје, учитељ Основне школе у Пазиновићима Пољу (срез Бијело Поље), у Регаме (по потреби службе);

у Беране:

Алексић В. Павић, судски припрадник Српског суда у Сјеници, у Окружни суд (по молби).

г) Престала је служба

на Цетињу:

Молчанову Ђорђу, инжењеру.

д) Опозивље се декрет

О пријему у државну службу при Окружном суду у Беранама Бабовића Ј. Војина, ученичника-дневничара.

Правилник о царинској служби

Наредбом Њ. Е. Гувернера све царинарнице на територији Гувернерства подвргнуте су царинској секцији Финансијске делегације у Подгорици, која је опет подвргнута Дирекцији за финанције Гувернерства.

Служба рачунског прегледа и надзора над царинским радњама повјерена је Краљевској финансијској стражи.

Царинарнице морају сваког мјесеца достављати своје приходе Главној благајни, а и у тому мјесецу чим се оне попуне до 10.000 лира.

Редован тромјесечни обрачун свога пословања дужне су Царинарнице подносити Дирекцији за финанције Гувернерства.

Уређење црногорског монопола

Прогласом Њ. Е. Гувернера наређено је да Црногорски Монопол преузима производњу, увоз и продају дувана, увоз и продају соли, папира за шигарете, шибица, аутоматских упаљача и камена кремеша.

Сви уреди, уређаји и слагалишта Монопола на територији Гувернерства подвргнути су Гувернерству који над њима врши контролу преко Команде Краљевске финансијске страже.

Све покретно и непокретно имање и резерве непрерађеног дувана и др. што је припадало бив. Управи Југ. Монопола предаје у власништво Гувернерства. Инжењер Ф. Пасквале, управник фабрике дувана у Подгорици, шеф је свију Монопола у Црној Гори.

У сваком средњем среза отвориће се Магазин за продају монополских артикала, чије ће се вођење повјерити службеницима Монопола или приватним особама.

У сваком мјесту треба да постоје продавници на мало монополских артикала и то у довољном броју.

Досадашње довоље бивше ревидиране и надлежна Комисија чете Краљ. финансиске страже даће о концесионарима своје мишљење о настављању преподаје. Дефинитивну одлуку по овом доноси Команда Краљ. финансиске страже у Црној Гори.

Монопол на петролеј се укида.

Сви приходи и расходи који потичу из продаје соли, дувана и других монополских артикала улазе у буџет Гувернерства.

Одредбе југословенских закона и уредаба о монополу могу се примјењивати уколико мјесту у супротности са овим прогласом.

При Гувернерству се образује комисија за производњу и набавку монополских артикала и за одређивање продајне цијене на мало. Претсједник комисије је Команданат Краљ. финансиске страже а чланове именује Гувернер декретом. Комисија ће се доњијетити, ако буде потребно, један или два стручњака по предмету о коме се расправља.

Умјесна забрана

Команда Мјеста забранила је пијање хмини и пјесама политичке природе или ке, ради незгодности, по кафанама, кр чмама и другим јавним локалима у које залази публика. Према прекршитељима ове наредбе, не искључујући ни власнике радња, биће најстрожије поступано.

Затворена радња

Једна кафана на прометном мјесту затворена је, јер се њен власник није придржавао утврђених цијена.

ПОДГОРИЧКА БАНКА
У ПОДГОРИЦИ

одржаће ДВАДЕСЕТ-ДЕВЕТИ редовни збор акционара дана 30 априла 1943 год. у 10 сати прије подне у банчиним просторијама Божићка улица бр. 28 са сљедећим дневним редом:

1) **Избор предсједа збора, тројице акционара за овјеру записника и тројице за бројење гласова;**
2) **Извјештај Управног и Надзорног одбора о раду и завршним рачунима у 1942 години;**
3) **Давање разрешнице Управном и Надзорном одбору;**
4) **Избор чланова Управног и Надзорног одбора према чл. 29 и 42 друштвених правила;**
5) **Предлог бројета банчиних и материјалних надатака за 1943 г.; и**
6) **Предлоза акционара поднесени по чл. 20 друштвених правила.**

Акционари који желе учествовати на збору дужни су своје акције депоновати најкасније 3 дана прије збора код Подгоричке банке у Подгорици, Црногорске банке — Цетиње, и Никшићке Кредитне банке — Никшић.

Подгорица, 17 марта 1943.

УПРАВНИ ОДБОР

1 – 3

НЕОПХОДНОСТ ПОТРЕБЕ НАЦИОНАЛНОГ ВАСПИТАЊА ОМЛАДИНЕ

Посљедних година комунистичка пропаганда узимала је код нас све више маха, нарочито међу средњошколском, студентском и сеоском омладином. Занесена обећањем „земаљским рајем", социјалном правдом и толиким другим лажним обећањима, та омладина није презала ни од крви своје рођене браће. Поводоме крваво коло по Црној Гори у кojему је велики број наших најбољих синова нашао мученичку смрт.

Елиот је страшан. Толико дјеце је остало без родитеља, фамилије без странаца и огњишта, мајке без синова... Толико нејаћ глина, који данас пружају своје мршаве руке и вапију за помоћ.

Велики дио омладине, нарочито сеоске, имао је прилике да види, какав је у ствари тај „земаљски рај" и они исти увеше пушке да гоне се г обмањивача. Али варошка омладина није имала прилике да виде какав изгледа тај „земаљски рај". Дуго се један дио јасно изражаво противу комунизма, дотле је друго остао на раскрсници толико слаб, да ће га први вјетар који наиђе повући за собом.

У Босни, наши комунисти напуштају своја бријежљаво чувана склоништа и раде пуном паром, као кртице. Шире свакојаке лажне вијести хватајући колебљиве и не бирају и чина да их увуку у своје канце.

И ми се данас питамо у чему дио. Докле ће овако ићи? Зар нас ниједан опаметиће толике жртве, толико сирочади, толико попалених домова? Или ћемо допустити да нашом кривицом дође до једног још страшнијег покоља, који би значио истребљење српског народа.

Неопходност потребе националног васпитања омладине јавља се из дана у дан све више и више. Стога је неопходно потребно да се школској омладини одржавају често предавања у националном духу; да им се укорени у душу осјећај морала, части, љубави према Богу и народу; да им се претиса комунистичке пропаганде нта.

Паазите се добро! Ово је последњи час! Пропустимо ли и ову прилику, знајте, то ће нам се крваво осветити!

Б.

НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО

Болести на расаду дувана

Као и друге гајене биљке и дуван је већ од пане младости изложен разним болестима. Уроци тих болести су разна тако ситна бића, да се чисто и не виде голим оком, то су разне гљивице и бактерије. Оне наносе расаду велику штету: под њиховим утицајем расад важрља, увене и напокон угине.

Најраширеније и најопасније болест на расаду дувана је „жутица". Познаје се по томе што лишће расада дјеломично или сасвим побљеди. Може да се појави само на једном дијелу леје а може да обухвати и цио расад у леји. Сувбија се жутица тиме, што се леј провјетрава, расад не сије прегусто те што више могуће избјегава влагу у расаднику. Оболели се расад са нешто вјрвним око оболелог заједно исчуна и спали.

Жутици налик је болест „купусна трулеж", она се болест повна по томе, што оболело лишће расада пожути, а од гљивице, која проузрокује ову болест, нападнути струк, се по земљи повије и у ниц. Слична се на болест онако као жутица.

Појављива се такође болјест названа „*трујеж коријеђ*". *Ову болјест проузрокује гљивица*, која живи као наметница на корјеђу дувањске биљке, те се хране од хранљивих састојака корјеђа. Нападнут коријен почне да наком извјесног времена труди и гњије, цијела биљка важрља, увене и коначно угине. Чим оболи корјеђ, лишће почне да жути а биљчица престане да расте. Ако су расађени стрвки сам у малој мјери нападнути од ове болести, они се свијеђено на дуваништу врло слабо развијају и остану важрљани. Оболели расад треба ископати из леје и спалити. Земља у леји не смије бити прејако нађубрена, а употребљавати се смије само добро прегорело ђубре. А најбоље средство за сузбијање ове болести јесте одсјбирање отпорних сората дувана.

Уроци обољењу дувањске биљке не морају да буду увијек гљивице и бактерије, те друге штеточине, него могу бити чешће и други разлози. Дуван може да оболи од неповољних климатских прилика од неодјесног земљишта, од лошег положаја дувањишта, недостатне обраде земљишта, од несоврјеног ђубрења. За то да се средњи дувана од почетка до свршетка рада око његованја оне биљке уложи сав труд и знање стјечено праксом и теоријом, отклони благовремени мјерама можност на појаву и развој болести.

Инж. Н. В.

Трговачка Банка — Цетиње

Одржаће своју редовну XXI годишњу скупштину у банчиним просторијама дана 11 априла 1943 године у 9 часова прије подне, са сљедећим

Дневним редом:

1) Избор дјеловође за вођење скупштинског записника и тројице акционара за овјеру записника и пребројавање гласова;
2) Читање извјештаја Управног и Надзорног одбора о раду Банке у 1942 години;
3) Дискусија о поднешеним извјештајима и давање разрешнице Управном и Надзорном одбору;
4) Рјешавање о суми редовних личних и материјалних расхода за 1943 годину;
5) Евентуални предлози прописно поднесени, сходно чл. 74 банчиних правила;
6) Избор чланова Управног и Надзорног одбора сходно чл. 21 и 49 банчиних правила.

Управни Одбор

Напомена:

Сходно чл. 77 банчиних правила ако на заказано вријеме не буде присутан довољан број акционара, сазивање ће се одржати истога дана у 9½ сати, са истим бројем колико је присутно акционара.

Акционари су дужни депоновати своје акције најкасније до 6 априла 1943 године, на благајни банчиној или код наших заступника у Берану, Подгорици, Никшићу, Никшићке кредитне банке Никшић, Земаљске банке Сарајево, и Задружне банке Котор.

Акционарима из унутрашњости, који неби могли присуствовати скупштини, препоручује се да поступе у смислу чл. 72 банчиних правила и овласте друге акционаре да их заступају.

Пуномоћиј треба приложити и потврдити депо-а.

ЦЕТИЊЕ 5 марта 1943 год. 3-3

ОГЛАС

Изгубио сам тапије: 1) тапију потврђену од стране Суда општине кочанске 13 јануара 1926 године број 9, овјерену од поглавара среза никшићког 16 јануара 1926 године бр. 651 и од стране Окружног суда у Никшићу 16 јануара 1926 године бр. 106 арх. осн. VI-1926-6; 2) тапију потврђену од стране Суда општине кочанске 13 јануара 1926 године бр. 9, овјерену од поглавара Среза никшићког 16 јануара 1926 године бр. 651 и Окружног суда у Никшићу 16 јануара 1926 године бр. 106 арх. осн. VI-1926-6, а у изјави потврде Суда општине никшићке од 5 фебруара 1927 године бр. 631 и 3) тапију потврђену од Суда општине кочанске 21 јула 1927 године бр. 1489, овјерену од стране поглавара среза никшићког 23 јула 1927 године бр. 11100 и од стране Окружног суда у Никшићу 23 јула 1927 године бр. 2185 II-1927-71, па их овим путем оглашавам за неважеће.

Перо Марков Бјелановић
Подгорица 3 3

Набављајте директно Уједињену пиво СВЕСКЕ

ПАКАО
или
КОМУНИСИМА У ЦРНОЈ ГОРИ

Цијена 5.— Д. ДИНАРА

ГЛАСА ЦРНОГОРЦА — ЦЕТИЊЕ

РАДИО ЦЕТИЊЕ

(Таласна дужина 218 м. — 1377 kc/s)

ЛИРСКА СЕЗОНА

Субота 27 марта 1943-XXI 21 час

БОХЕМИ

Опера у четири чина д-ра Пучинија

Лица:

Мими ... *Розанда Пржановић*
Минета ... *Буја Ђорђа*
Рудолф ... *Ђорђе Мусина*
Марчело ... *Ђуро Перуно*
Колин ... *Гаврило Ђурић*
Ш нар ... *Јовановић Гордана*
Мусета ... *Сладојевић Гордана*
Не ... *Тадеја Нен*

Диригент ... *Ј. МИЛИЋИЋ*

Режисер ... *Ј. ПОПОВИЋ*

Хор ... *Ђ. ПОПОВИЋ*

Почетак у 21 ЧАСУ

ОГЛАСИ

Изгубила сам своју личну легитимацију издату од Општине цетињске у 5. 6. 1937 год. те је овим оглашавам неважећом.

Вујовић Радојка
Цетиње 3-3

Пошто је моја дозвола за продају робе мјешовитог асортимана у продавници у Доњем селу дуже мјесеца ја 1941 год. истекла, то је објављујем неважећом.

Ђ. Ђ.
трговац мјешовитом робом, Доњи Цетиње 1-3

Оглашавам издато од Среског Начелства на Цетињу под бр. 97/II-1941 год. сам у ствари оглашавам неважећом.

Дрљевић Б. Ђорђе
трговац, Ријека Црнојевића 3-3

КУЋА НА ПРОДАЈУ

Продаје се кућа са земљиштем у селу Његушима у Његушевој бр. 12 на Цетињу.

Сва потребна обавјештења интересенти могу добити у стану сопственика у истој кући.

3-3

Моја жена Анка Цвјетићанин, рођ. — Белојевић вјенчана ми је прије извјесног времена безуспјешно. Ја моју жену не сматрам за моју супругу, па ако се не врати вратити моју кућу.

Овим изјављујем да ја нијесам одговоран за своју женоу и не признајем њене дугове, јер водим брачно-раздвојену заједницу.

Цвјо Цвјетићанин
Б.р 1-3

Моју личну легитимацију број 7231 издату од о штине Среза Подгорске катуна а сам ја те овим оглашавам неважећом.

Мијајло Чакаревић
Подгорица Зубовића ул. 3-3

Своје свједочанство о свршеном II и III разреду даниловградске гимназије издато ми од стране исте, упућујемо ми је у то на случај оглашавам за неважеће.

Јелић Павлешић
Стан — Даниловград 2-3

Изгубио сам личну легитимацију бр. 1381 издану ми од Општине бр. 3911 издате од Среског начелства у Подгорици, те ме овим оглашавам за неважеће.

Подгорица *Јовић Стојан*
3-3

Овим оглашавам да се одрекох моје жене Драгиње Маре рођене Вуковић и то приликом моје дугова, пошто траје 2 год. развод брака.

Ђ. Доњанин
Цетиње 1-3

Оглашавам да сам изгубио ја издато ми од стране Среског начелства у Беранама, па ја ја је у моје граничне ствари 8 и 9 фебруара 1943 године неважећом за неважеће.

Вуја Ђ. Ђорђевић
оваварац из Берана 1-3

Изгубио ја животне и шаврачне под бр. 1197 издана сам, те ја овим оглашавам за неважеће.

Данило Ђ. Божовић
Подгорица 3-3

Изгубио сам ја, бр. Вуја и Станке р. Ђ. Ђ. Ђ

Пребјегавање чунгкинших војника

УЗИМА КАТАСТРОФАЛНЕ РАЗМЈЕРЕ

Још 26.500 Кинеза спонтано прешло је на страну Јапанаца — 10.500 мртвих 25.300 заробљеника — 186 топова — 503 тешка и лака митраљеза 827 коња сачињава ратни плијен

Извјештај јапанског главног стана

Главни стан јапанских царских оружјних снага јавља да су се 15 марта довршиле операције упућене против чунгкинших снага у провинцији Хупех и сјеверно од Кјанг-ји-на. 26.500 Кинеза спонтано је предало оружје Јапанцима. Јапанске трупе су осим тога уништиле 10.500 непријатеља. Током борби је уклоњено 25.300 заробљеника. Плијен обухвата 186 топова сем калибра, 503 тешка и лака митраљеза, као и многобројно друго оружје и опреме коју чине муниција, те најзад 827 коња. Јапански губитци били су незнатни. Комунике истиче да су током ове оперативне фазе уништене јединице претстраже чунгкинске војске, 14-та дивизија и друге формације. Током друге фазе су Јапанци успоставили ред у запоседнутом рејону, ослобиђали бане 5-те чунгкинске и 14-те комунистичке армије. Сада јапанске трупе ликвидирају остатке непријатељских снага.

Неспособност америчкине авијације

Сјеверноамерчка авијација у Кини доказује се несвјесном да се огледа са ситуацијом. Док јапанско ваздухопловство редовно наставља са нападима на непријатељске положаје, на свим сектори Кине и других предјела који се налазе под јапанском контролом, сјеверноамерчка авијација развијетна у Кини радија само незнатну, рјетку и безуспјешну акцију. Како би се томе доскочило позивањем још је новог командант јапанске ваздухопловне снаге су могле скоро незметано настављати бомбардовања свих непријатељских снага, а да им сјеверноамерички авиони нису успјели да пруже спомена вриједни отпор.

Бомбардовање Новог Гвинеје и Хаваја

Јапанска бомбардери напали су јуче један предио Новог Гвинеје. У једној акцији су оабиљно оштећени гатови и један брод. Такође и други војни објекти су погођени. Јапанско ваздухопловство је жестоко бомбардовало базу Ментанг на Новој Гвинеји. Друге бомбардери извршили су напад на зону Пирл Х рбура. Борбени авиони јапанске копнене војске *пресрели су једну формацију Хјрикена у зони Аракана.* Оборена су два непријатељска авиона, док су други присиљени да промијене правац пута. Сви јапански авиони вратили су се у своју базу. У Централној Кини су јапанске ваздухопловне снаге извршиле своје акције с постигавши значајне резултате.

Тунски фронт

Појачана офанзивна активност

Одреди италијанског ваздухопловства учествују у операцијама које се развијају на јужном и централном сектору тунског фронта. Јуче су ловачки одреди заметну-

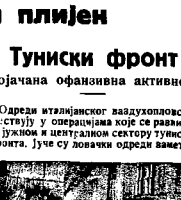

Енглеска заробљеника у Тунису

ли борбу са једним великом формацијом непријатељских бомбардера и ловаца, успјешни да противника спријече у намјеравању новог акције. Том приликом су *успјешно погођена ма митраљеза три авиомотора авиона.* У другој борби, до које је поводне дошло намјеђу наших апарата Маки Ц 202 и многобројних непријатељских авиона, развила се жестока акција у којој је противник спријечен да извриши свој задатак уперен против извршних јединица. Италијански бомбардери напали су повадину британске Велике Британије, гдје су изазвали огромна разорења материјала и транспортних средстава.

Након што је сјеверноамерчко ваздухопловство дивљачки бомбардовало купалишни центар Марсу, љетну резиденцију тунског Беја, посјетили су особини војни одреди погођена мјеста, те су се побринули за бри превоз рањеника у санитетске центре. Становници Марсе упутили су делегацију са налогом да изразе њихову дубоку захвалност на акцију италијанских и њемачких другова.

Јапански успјеси у цифрама

(Токио) У вези са јапанским ваздушним нападом смањене су непријатељске ваздухопловне снаге на британском фронту на 180 америчких и 230 енглеских авиона.

На десној обали рријеке Ју валезе се само још 3 чунгкиске дивизије.

Јапанске трупе, које опеpишу у Кини, извојевале су намјеру 12 фебруара и 15 марта сјајне побједе.

Непријатељ је оставио на бојишту 12.000 мртвих; заробљено је или се предало 32.000 Кинеза. Јапанцима је пао у руке такође и знатан плијен, који се састоји од оружја, муниције и разног материјала.

Совјетско-фински рат

(Хелсинки 23-III) Данашњи фински комунике јавља да је у западној зони Карелијске превлаке дошло до жилавих обострane артиљеријске акције. На централном сектору фронта је непријатељ, наком интензивне артиљеријске припреме, извео напад уз помоћ ваздухопловства. Тај напад је слијеђен, при чему је противник претрпио губитке. На другим сектори фронта трајала је паљба. У Лапонији је један совјетски батаљон покушај напада, који је одбијен уз непријатељске губитке снажном одбрамбеном паљбом њемачких трупа. Финско ваздухопловство наставило је бомбардовање аеродрома сјеверно од Хелсингфорса, погођаних више пута раније и уништила.

Већ се показало да је Русијет у своју лакомислености 1940 годе прерано изазвао рат са Јапаном, поновивши грешку Енглеза, учињену 1939 године наваивањем европског рата. И док су Британци присиљени да све своје главне сјетске политичке и правредне положаје један за другим предају Америкацима, тако и Сједињене Државе губе један за другим све своје изворе најважнијих сировина у Пацифику, препуштајући их Јапанцима, који искорјењују своју огромну премоћност у снази војске и народног духа. На тај начин су теравије вели превазилазе на страну пролетерских народа, сиромашних земљом и сировинама. Али су још потребни велики напори младих народа на оба бојишта овог другог сјетског рата — на европском и пацифичком фронту — да би се надјао и на послијетњим непријатељским тврдњама истакла застава рада.

Pregled štampe

Priznanje njemačkih uspjeha

Jedan ratni dopisnik lista «Nju Jork Tajms» priznao je otvoreno uspjehe njemačkih trupa u borbi na Istočnom frontu Sjevernoamerički novinar javlja da je njemačkim oklopljenim snagama i pored sovjetskog otpora uspjelo da sirše ruske linije na raznim sektorima i da prisile neprijatelja na povlačenje. Zatim ga upečatljiv prizor — piše novinar — posmatrati kako njemačke napadačke snage neprestano rastu na dajući boljševicima ni jednog trenutka predaha. Takođe i Jugozapadno od Harkova izvršili su boljševici široko povlačenje. Posljedice ovih uspjeha u armiji čuje se mase uljuljane propagandom o njihovoj neporiđivosti i o iscrpljenosti Njemačke — stoće sjeveroamerički dopisnik — veoma su opasne. Novinar, koji je posjetio bojište, dodaje, da su boljševici pretrpili ogromne gubitke i da njemačka avijacija — znatno bolja od sovjetske — uspješno sarađuje sa kopnenim snagama. U Moskvi — zaključuje američki dopisnik — vlada su bojno odjeknuli ovi porazi.

Ruski jalovi san

List „Vašington Post" piše da Rusija želi da se jako proširi od baltičkog teritorija do Egejskog mora iz razloga osiguranja bezbjednosti. List komentariše to sljedećim tijecima: „Nema sumnje da ona geografska karta koju žele naši britanski i ruski prijatelji, neće se dopasti sjevernoameričkom narodu."

U Americi je ponovo zavladala zabrinutost u vezi sa Rusijom, usljed članka koji je izašao u jednom njujorškom listu, a u kojemu je iskazuje bojazan zbog sovjetskih namjera da zaposeđene Aljasku.

Komentari o potapanju neprijateljskih brodova

Dopisnik lista „Stokholm Tidningen" iz Rima poslao je svom listu *dopis o posjeti* Admirala Đenica Italiji, u kojemu tvrdi da potapanja koja čine osovinske podmornice znatno nadmašiju novogradnje anglo-američkih brodogradilišta. I dopisnik lista „Dagens Nijeheter" komentariše bilten neprijateljske gluposti, koji se odnosi na vijest iz britanskog izvora o predaji zapovjedništva nad italijanskom flotom.

Preko miliona

10 marta je italijansko vazduhoplovstvo dostiglo 1 milion tona neprijateljskog ugovačkog brodovlja potopljenog u Sredozemnom moru. Između 11 i 20 marta torpedovano je još 10 brodova, od kojih 3 od ukupno 17.000 tona naknadno potonuše. Italijansko vazduhoplovstvo pogodilo je takođe torpedom jedan veliki kontraatopljer.

Požrtvovanost i blagodarnost

Komentarišući najčešćih Firerov govor ističte list „Dojče Nahrihten" da je blagodarceći požrtvovanosti njemačkih i saveznačkih oružanih snaga otkonjena strahovita opasnost koja je primijetila sa istočnih stepa da se obori na Evropu. Vojna kriza je trećno prošodena. Front je stabilizovan. Njemačka vojska je ponovo pr šla u napad. Izgiedalo je u jednom trenutku da će boljševičke horde slomiti brani. Neprijatelj je smatrao da je samo potrebno uložiti posljednji napor pa da se dospije do pobjede, ali nije očekivao takvu otpornost njemačkih trupa i takvu vještinu njihovih zapovjednika. Njemački zapovjednici, svjesni toga da sa boljševizmom nema mogućnosti kompromisa upuštili su *sa oju prema istočnom ratu, mobilizajući* sve snage zemlje za izvojevanje pobjede.

Кратке вијести

— Иа јерусалимском дружу извршен је атентат против једног камиона накрцаног *британским трупама. Камион, који је при*падао братској арапској држави, превозио се, којом је приликом рањено десетак жандарма.

— У Лондону се вјанично тврди да су у Француској Сјеверној Африци објављене равне повластице за јевреје и мјешоне на основу вјерчких вјерјења рабина.

— Услед великих малверзација у новоу од 5 милиона долара смијењено је и директора фонда за социјално осигурање. Овај скандал је учинио велики утисак међу сјеверноамерчким индустријским центрима.

— Једна бомба експлодирала је пред зградом секције британског културног удружења.

— У свим хотелима и ресторанима Сједињених Држава најстрожије је забрањено приређивање мачаних банкета, на чак ни свадбених.

Директор: ЧЕДО ВУЧИЋ

Протјеривање Јевреја

Салазар се да је у Палестини становништво противно новој политици коју хоће да инстаурира енглеска локална власт. Ова политика произроковала је до сада неколико акција против обећане области *што Британци хоће да преселе* насеље у Палестини велики број пољских Јевреја. Они нереди присилили су или британске власти да преселе јевреје којима су доделиле улаз у земљу на пограничним иранских градова.

Сконцентрисање богатства у рукама енглофила

(Каиро) Египатски министар за социјално старање изјавио је да је у Египту 55% богатства сконцентрисано у рукама 12.000 особа, док је остатак подијељен међу 16 милиона особа. Ова ситуација и она приредна неравнотежа проузроковала је од стране Енглеза, који желе да створе кругу добро стојећих муштерија које ће им оставити слободне руке у провођењу програма енглеске власти над Нилском долином.

Штампарија „Рад" — Титоград